

gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp Algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025

Portefeuillehouder mr. Mariëtte Sedee-Schuitmaker

Inlichtingen Karlijn de Gooijer

Collegevergadering 6 mei 2025

Raadsvergadering

Raadsvoorstelnummer 12044941

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. in het mandaatregister Grond- en Vastgoedzaken het volgende (onder)mandaat toe te voegen: 'In gebruik geven van een buitensportaccommodatie onder de integrale kostprijs', met ondermandaat aan de clustermanager en teammanager. Dit met de bijzondere bepaling dat dit alleen is toegestaan indien uit de beslisboom die in bijlage 3 bij het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 (12044941) is opgenomen, volgt dat de ingebruikgeving plaatsvindt in het algemeen belang en dat deze beslissing in onderlinge afstemming met cluster Samenleving, Sport en Cultuur wordt bepaald.

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 (bijlage 1) vast te stellen en de volgende economische activiteiten aan te wijzen als activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang als bedoeld in artikel 25h, vijfde lid, van de Mededingingswet:
 - a. de verhuur van buitensportvelden, -banen en omliggende gronden;
 - b. het vestigen van een zakelijk recht ten behoeve van een sportvereniging of exploitatiestichting voor het gebruiken van grond en het bezitten van opstallen;
 - c. het verstrekken van een (mede)garantstelling aan een sportvereniging of exploitatiestichting;
2. het algemeenbelangbesluit elke vijf jaar te evalueren;
3. voor het hanteren van tarieven onder de integrale kostprijs voor het ingebruikgeven van sportgronden en sportaccommodaties (de economische activiteiten onder 1 sub a en b), de beslisboom vast te stellen die is opgenomen in bijlage 3 bij het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 (bijlage 1). Op grond van deze beslisboom moeten sportverenigingen of exploitatiestichtingen voldoen aan de volgende criteria:
 - a. *Beweegstimulering*. Het uitgangspunt van ons sportbeleid is dat de verenigingsactiviteit moet bijdragen aan een gezonder en fitter lichaam. Daartoe zet de verenigingsactiviteit mensen aan om structureel meer te bewegen. Vereiste daarbij is dat er met een bepaalde frequentie die gebruikelijk is voor de betreffende sport, trainingen en of lessen georganiseerd worden;
 - b. *Vereniging of stichting*. De contractant is een sportvereniging of stichting zonder winstoogmerk. Er is geen sprake van commerciële sport;

- c. *Sportkoepel*. De sportvereniging is lid van een sportbond die lid is van het NOC*NSF. Indien de contractant een exploitatiestichting betreft, is de vereniging (of de verenigingen) die onderhuurt bij deze exploitatiestichting lid van een sportbond die lid is van het NOC*NSF;
- d. *Hoofdzakelijk eigen gebruik*. De gemeentelijke accommodatie (grond of velden) wordt hoofdzakelijk gebruikt door eigen leden, of, in het geval de huurder een exploitatiestichting is, door een vereniging of verenigingen die voldoen aan de eisen a tot en met c.

2. Samenvatting

De Wet markt en overheid (Wet M&O) verplicht onze gemeente daar waar wij economische activiteiten verrichten, minimaal de integrale kosten in rekening te brengen. Het hanteren van tarieven die onder de integrale kostprijs liggen, is uitsluitend mogelijk als het algemeen belang daarmee wordt gediend. Hiervoor is een algemeenbelangbesluit van de gemeenteraad nodig. Wij verrichten drie economische activiteiten op het gebied van sport waarbij we tarieven hanteren die onder de integrale kostprijs liggen en daarmee niet voldoen aan de Wet M&O. Het gaat om de volgende economische activiteiten:

- a. de verhuur van buitensportvelden, -banen en omliggende gronden;
- b. het vestigen van een zakelijk recht ten behoeve van een sportvereniging of exploitatiestichting voor het gebruiken van grond en het bezitten van opstallen;
- c. het verstrekken van een (mede)garantstelling aan een sportvereniging of exploitatiestichting.

Voor deze economische activiteiten leggen we het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 (bijlage 1) voor aan de raad.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

De Wet M&O (deze wet is opgenomen in de artikelen 25g tot en met 25ma van de Mededingingswet) verplicht onze gemeente om bij economische activiteiten zoals de uitgifte van vastgoed of gronden minimaal de integrale kosten in rekening te brengen. Het hanteren van tarieven die onder de integrale kostprijs liggen is uitsluitend mogelijk als het algemeen belang daarmee gediend wordt. Hiervoor is een algemeenbelangbesluit van de gemeenteraad nodig. Om te voldoen aan de Wet M&O willen wij drie economische activiteiten op het gebied van buitensport aanwijzen als economische activiteiten die het algemeen belang dienen.

Wat is de aanleiding, context?

In 2014 is onderzocht welke economische activiteiten onze gemeente verrichtte en in hoeverre daarbij werd voldaan aan de Wet M&O. Op 26 juni 2014 heeft de raad een algemeenbelangbesluit genomen dat onder andere zag op de verhuur van sportaccommodaties en sportvelden en het verstrekken van garantstellingen (2014.0020389). Bij de samenvoeging met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude op 1 januari 2019 is dit besluit abusievelijk niet bekrachtigd door de raad. Als gevolg daarvan is dat besluit op 1 januari 2021 van rechtswege vervallen (artikel 28 Wet algemene regels herindeling).

We verrichten echter nog steeds sportgerelateerde economische activiteiten tegen tarieven onder de integrale kostprijs. Met die activiteiten voldoen we niet aan de Wet M&O, maar we willen deze economische activiteiten wel op dezelfde manier voortzetten. Daarom is het nodig

dat de raad deze economische activiteiten aanwijst als economische activiteiten die het algemeen belang dienen.

3.1.1 Wat is de beleidstheorie en het beleidsdoel?

In de eerste pijler van onze sport- en beweegvisie 2019-2029 (2019.0036310) staat de sportinfrastructuur centraal. De ambities binnen de pijler zijn het zorgen voor goede, diverse sportfaciliteiten die inclusief sporten en bewegen bevorderen. Randvoorwaarde voor inclusief sporten en bewegen is dat sportdeelname voor iedere inwoner betaalbaar is. Om sportdeelname zo optimaal mogelijk te stimuleren, faciliteren wij in het behoud van een divers aanbod aan betaalbare sporten.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

We laten drie categorieën economische activiteiten op het gebied van buitensport die wij tegen tarieven onder de integrale kostprijs willen blijven verrichten, aanwijzen door de raad als economische activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang (artikel 25h, vijfde lid, van de Mededingingswet). Deze economische activiteiten vinden wij belangrijk omdat we daarmee sportdeelname voor een grote groep van onze inwoners mogelijk kunnen maken. Het betreft de volgende economische activiteiten:

- a. de verhuur van buitensportvelden, -banen en omliggende gronden;
- b. het vestigen van een zakelijk recht ten behoeve van een sportvereniging of exploitatiestichting voor het gebruiken van grond en het bezitten van opstallen;
- c. het verstrekken van een (mede)garantstelling aan een sportvereniging of exploitatiestichting.

We leggen daartoe dit algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 (bijlage 1) ter vaststelling voor aan de raad. In dit besluit werken we de verdere uitgangspunten en voorwaarden uit om sportgronden in het algemeen belang onder de integrale kostprijs uit te kunnen geven. We volgen daarbij de (motiverings)eisen die voortvloeien uit de Wet M&O en de jurisprudentie.

Sinds de invoering van de Wet M&O in 2014 heeft de rechter de eisen die gesteld worden aan de motivering van een algemeenbelangbesluit aangescherpt. De wetgever wenst deze strengere eisen wettelijk te verankeren middels een wetswijziging. Hiertoe is een wetsvoorstel tot wijziging van de Wet M&O ingediend. Deze wetswijziging treedt uiterlijk op 1 juli 2027 in werking. Het wetsvoorstel voorziet in een aanscherping van zowel het proces rondom de totstandkoming (verplichte consultatie) als de inhoud van een algemeenbelangbesluit. Dit laatste betreft de motivering, die uit de volgende vijf punten dient te bestaan:

1. beschrijving van de economische activiteit waarvoor het algemeenbelangbesluit wordt genomen;
2. beschrijving van het algemeen belang;
3. duiding van de noodzaak van het algemeenbelangbesluit;
4. beschrijving van de gevolgen van het algemeenbelangbesluit op ondernemers;
5. afweging van de noodzaak van afwijking van de gedragsregels op grond van het algemeenbelangbesluit enerzijds, tegenover het effect op ondernemers anderzijds.

Om te beoordelen welke specifieke economische activiteiten (welke overeenkomsten en met welke partijen) het algemeen belang dienen, hanteren we vier uitgangspunten:

- a. *Beweegstimulering*. Het uitgangspunt van ons sportbeleid is dat de verenigingsactiviteit moet bijdragen aan een gezonder en fitter lichaam. Daartoe zet de verenigingsactiviteit mensen aan om structureel meer te bewegen. Vereiste daarbij is dat er met een

bepaalde frequentie die gebruikelijk is voor de betreffende sport, trainingen en of lessen georganiseerd worden;

- b. *Vereniging*. De contractant is een sportvereniging of (exploitatie)stichting zonder winstoogmerk. Er is geen sprake van commerciële sport;
- c. *Sportkoepel*. De sportvereniging is lid van een sportbond die lid is van het NOC*NSF. Indien de contractant een exploitatiestichting betreft, is de vereniging (of de verenigingen) die onderhuurt bij deze exploitatiestichting lid van een sportbond die lid is van het NOC*NSF;
- d. *Hoofdzakelijk eigen gebruik*. De gemeentelijke accommodatie (grond of velden) wordt hoofdzakelijk gebruikt door eigen leden, of, in het geval de huurder een exploitatiestichting is, door een vereniging of verenigingen die goedgekeurd zijn door onze gemeente en voldoen aan de eisen 1 tot en met 3.

Voor een zorgvuldige afweging van de belangen hebben we een marktverkenning uitgevoerd (bijlage 1 bij algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025). Ook hebben wij het ontwerp-algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 gedurende een periode van vier weken (27 februari 2025 tot en met 26 maart 2025) ter inzage gelegd. Op die manier hebben inwoners en ondernemers in onze gemeente op ons voornemen kunnen reageren.

We hebben in deze periode één reactie ontvangen van Kanovereniging de Waterwolf. Zij vragen aandacht voor de uitgangspunten waar de gebruiker van een gemeentelijke buitensportfaciliteit aan moet voldoen om onder het algemeenbelangbesluit te vallen. Zij geven aan dat zij de eis dat de sportvereniging lid moet zijn van een sportbond die lid is van het NOC*NSF overbodig en onwenselijk vinden. Zij geven daarvoor twee redenen: 1) in uitgangspunt 2 wordt gesproken over exploitatiestichtingen als huurder van de gemeentelijke buitensportfaciliteit en een stichting kan geen lid zijn van een sportbond; en 2) zij vinden dat het niet bijdraagt aan het doel van het algemeenbelangbesluit om sporten voor elke inwoner financieel bereikbaar te houden. Een vereniging heeft immers kosten aan het onderhouden van het lidmaatschap met de sportbond. Zij verzoeken dit uitgangspunt daarom te schrappen.

Wij hebben deze eis heroverwogen, maar kiezen ervoor deze eis te handhaven. Reden hiervoor is dat sportbonden regelmatig kwaliteitseisen stellen aan sportverenigingen en daarnaast veel ondersteuning en begeleiding kunnen bieden aan een sportvereniging. Dit draagt bij aan een veiliger en zowel fysiek als mentaal gezonder sportklimaat. Daarnaast maken we met het vereiste van een lidmaatschap bij een sportbond duidelijk onderscheid tussen sportverenigingen en verenigingen die een andere vorm van beweging aanbieden zoals bijvoorbeeld een circus- of acrobatiekvereniging.

Evaluatie

We evalueren dit besluit en de uitvoering daarvan elke vijf jaar. Het periodiek evalueren van dit besluit is noodzakelijk om voldoende rekening te houden met mogelijk veranderende marktomstandigheden. Daarnaast wordt een vijfjaarlijkse evaluatie op grond van een wijziging van de Wet M&O, die naar verwachting uiterlijk op 1 juli 2027 in werking treedt, wettelijk verplicht.

Mandaat

Omwille van de uitvoerbaarheid van dit besluit verlenen we mandaat om bij het aangaan of verlengen van huur-, opstal- en erfpachtovereenkomsten ten behoeve van buitensport te bepalen of de economische activiteit in het algemeen belang plaatsvindt en of de economische activiteit tegen een gereduceerd tarief mag plaatsvinden. Bij deze besluiten moet de beslisboom worden gebruikt die in bijlage 3 bij het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 is opgenomen.

Motivering algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025

1. Beschrijving van de economische activiteit waarvoor het algemeenbelangbesluit wordt genomen
 - a. De verhuur van sportvelden, -banen en omliggende gronden. We verhuren verschillende soorten sportvelden, -banen en gronden tegen lage huurtarieven die onder de integrale kostprijs liggen.
 - b. Het vestigen van zakelijke rechten voor het gebruiken van grond en het bezitten van opstallen. Om sportverenigingen en -stichtingen de gelegenheid te geven op gemeentegrond een sportgebouw of eigen sportvelden en -banen te bouwen en in bezit te hebben geven we zakelijke rechten uit. De tarieven voor het uitgeven van een zakelijk recht liggen veelal onder de integrale kostprijs.
 - c. Het verstrekken van een (mede)garantstelling aan sportverenigingen en exploitatiestichtingen. Sportverenigingen en stichtingen kunnen op de markt vaak geen lening of hypotheek krijgen zonder een garantstelling van de gemeente. Om leningen toch mogelijk te maken voor onze verenigingen zodat ze kunnen investeren in bijvoorbeeld de verenigingsopstallen, kunnen wij via een college- of raadsbesluit een garantstelling geven.

2. Beschrijving van het algemeen belang

Sport heeft grote positieve maatschappelijke effecten. Sport draagt onder andere bij aan de sociale samenhang, aan gezondheid en aan participatie. Sporten geeft plezier, voldoening en zingeving. In totaal zijn er ruim 45.000 mensen in onze gemeente lid van een sportvereniging. Vooral voor de jeugd is verenigingssport erg belangrijk. In de leeftijdsgroep 10 tot en met 14 jaar sport ruim 60% bij een sportvereniging.

3. Duiding van de noodzaak van het algemeenbelangbesluit

Om de kostprijsdekkende tarieven te kunnen betalen zouden de verenigingen de contributies in onze gemeente met gemiddeld bijna € 400 per lid moeten laten stijgen. Onderzoek van het Mulier Instituut (een onderzoeksbureau in sport) laat zien dat sporters niet bereid zouden zijn, of financieel draagkrachtig genoeg zijn, om dat te betalen. Het is daarom noodzakelijk dat we de economische activiteiten, zoals geschetst onder punt één, tegen een gereduceerd tarief (onder de integrale kostprijs) aanbieden.

4. Beschrijving van de gevolgen van het algemeenbelangbesluit op ondernemers

Gezien de hoge integrale kostprijs zijn er weinig ondernemers actief op de markt voor deze accommodaties. Omdat daarvoor geen of amper markt bestaat, heeft dit geen nadelige consequenties voor ondernemers. Slechts voor specifieke sporten zijn ook andere verhuurders dan de gemeente actief. In de marktverkenning zien we dat op deze accommodaties vooral commerciële sportaanbieders actief zijn. Om de gevolgen voor deze ondernemers te beperken, nemen we in onze huur-, opstal- en erfpachtovereenkomsten voorwaarden op voor onderhuur.

5. Afweging van de noodzaak van afwijking van de gedragsregels op grond van het algemeenbelangbesluit enerzijds, tegenover het effect op ondernemers anderzijds

Gevolgen voor derde-belanghebbenden zijn gering. Er worden door marktpartijen zeer beperkt sportactiviteiten en economische activiteiten op het gebied van sport en bewegen (ingebruikgeving sportaccommodatie) aangeboden.

Voor de betrokken organisaties in dit algemeenbelangbesluit is het afnemen van diensten bij commerciële verhuurders financieel geen reëel alternatief. Er is geen aanleiding om aan te

nemen dat dit de komende periode substantieel zal wijzigen. Daarmee is de impact voor derden beperkt.

Tegelijkertijd is de groep die belang heeft bij het gebruik van betaalbare sportfaciliteiten erg groot. Heel veel mensen zullen hard geraakt worden wanneer de tarieven voor het gebruik van die sportfaciliteiten substantieel stijgen. Vooral gezinnen met kinderen zullen die stijging voelen, aangezien vooral de groep kinderen en jongeren die sporten op deze faciliteiten groot is.

Wij vinden het algemeen belang van betaalbare sportfaciliteiten en daardoor sportactiviteiten die op deze faciliteiten plaatsvinden, zwaarder wegen dan het belang van de beperkte groep ondernemers die hierdoor mogelijk geschaad worden.

In bijlage 1 bij het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 (bijlage 1 bij dit voorstel) zijn voor de buitensporten alle specifieke economische activiteiten met sportverenigingen en -stichtingen in onze gemeente beoordeeld aan de hand van de hiervoor genoemde vereisten. In deze bijlage is aangegeven of de betreffende economische activiteit met de specifieke contractant onder het algemeenbelangbesluit valt.

Aan het algemeenbelangbesluit kunnen geen rechten op uitgifte onder de integrale kostprijs worden ontleend en dit algemeenbelangbesluit verplicht onze gemeente niet om onder de integrale kostprijs te handelen. Wij kunnen dus per nieuwe uitgifte, alsmede bij de verlenging van bestaande overeenkomsten, een afweging maken. Dit algemeenbelangbesluit verandert het gehanteerde verhuurbeleid niet. Er is dekking in de begroting nodig voor het onder de integrale kostprijs verhuren, omdat de kosten die niet vergoed worden via de huur voor rekening van onze gemeente zijn.

Ook individuele aanvragen voor garantstellingen worden nog steeds beoordeeld volgens het huidige beleid (Garantiebeleid 2019, 2019.0057727). Elke aanvraag wordt individueel beoordeeld en voorgelegd aan ons college of aan de raad.

3.2.1 Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het doel te bereiken?

3.2.1.a Wat is de nulmeting en wat zijn de indicatoren?

Indicator: Aantal organisaties in het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025

Nulmeting: Voor buitensport vallen er 46 organisaties (bijlage 1 bij het algemeenbelangbesluit in bijlage 1 bij dit voorstel) onder het algemeenbelangbesluit. Met elke organisatie hebben we één of meerdere opstalovereenkomsten. Met de meeste organisaties hebben we daarnaast ook huurovereenkomsten voor het gebruik van gemeenteground.

3.2.1.b Wat zijn de streefwaarden?

Indicator: Aantal organisaties in het algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025

Streefwaarde: Het streven is dat het aantal sportorganisaties die in het algemeen belang tegen gereduceerde tarieven gemeenteground gebruiken, stabiel blijft in de komende vijf jaar.

3.3 Wat mag het kosten?

Aan de uitvoering van dit voorstel zijn, naast de beschikbare ambtelijke capaciteit, geen kosten verbonden.

Wat zijn de financiële risico's?

Onze gemeente loopt geen vermeldenswaardige financiële risico's bij de uitvoering van dit voorstel.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De bevoegdheid om economische activiteiten aan te wijzen als activiteiten in het algemeen belang zoals bedoeld in artikel 25h, vijfde lid, van de Mededingingswet ligt bij de raad. Binnen het college is de portefeuillehouder Sport het eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?Participatie en communicatie

Er heeft een informatieavond voor sportverenigingen plaatsgevonden op 18 september 2024. Tijdens deze informatieavond hebben we het verhuurbeleid van buitensportaccommodaties toegelicht, zijn we ingegaan op de uitdagingen die we daarin hebben en de te nemen processtappen. Dit algemeenbelangbesluit was daar een onderdeel van. Er is door de aanwezige positief op gereageerd. Van de 36 aanmeldingen was het merendeel aanwezig. Het Ontwerp-algemeenbelangbesluit dat ter inzage heeft gelegen is actief met de verenigingen gedeeld. We hebben één reactie ontvangen zoals is omschreven onder 3.2.

Juridische aspecten

Tegen dit besluit staat bezwaar en beroep open. Het algemeenbelangbesluit en het besluit tot wijziging van het mandaat worden gepubliceerd op www.overheid.nl.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

Bij de evaluatie van het algemeenbelangbesluit over vijf jaar wordt er op de indicatoren gerapporteerd.

3.6.1 Hoe wordt het voorstel gemonitord en geëvalueerd?

Bij de evaluatie over vijf jaar wordt gerapporteerd over de indicatoren en wordt geëvalueerd of de vijf motiveringseisen van het algemeenbelangbesluit onveranderd zijn. Zo nodig worden daartoe onderzoeken uitgevoerd. Ook evalueren we of de uitgangspunten en de beslisboom nog voldoen. Tot slot wordt er geëvalueerd of alle organisaties die zijn opgenomen in het algemeenbelangbesluit nog voldoen aan deze uitgangspunten. Wij informeren de raad over de uitkomst van de evaluatie van het algemeenbelangbesluit. Eventueel wordt een nieuw algemeenbelangbesluit voorgelegd.

3.7 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de MRA en er zijn met betrekking tot dit onderwerp geen regionale afspraken gemaakt.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

Cees Vermeer

de burgemeester,

Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):

- Algemeenbelangbesluit Sportgronden 2025 (met bijlagen)